

ARTA FOCULUI. STICLA ALBASTRĂ DIN COLECȚIA MUZEULUI DE ISTORIE SIGHIȘOARA

Lavinia Carmen Avram

„Este uimitor ce poate deveni un grăunte de nisip!”¹ Acesta este sloganul sticlarilor prin care manifestă că sticla este un material de neînlocuit.

Dintre cele mai vechi obiecte produse de om, sticla se detașează între toate, fiind rezultatul îmbinării puterii creatoare, a inteligenței umane, cu necesare elemente artistice și tehnologice. Sticla se situează în grupa acelor categorii de produse ce au fost obținute printr-o tenacitate și voință demnă de toată lauda.²

Atestarea documentară a meșteșugului sticlăritului la noi în țară datează din anul 1621-1622, meșteșug care își datează începutul principelui Gabriel Bethlen. Acesta a poruncit în anul 1619 să fie aduși din Veneția (Murano) „iscușiți meșteri sticlar” italieni care au făcut cristal la Porumbacu (Țara Făgărașului).³ Trei decenii mai târziu este amintită fabrica de sticlă de lângă Târgoviște, fondată în anul 1650, fabrică ce aparținea lui Mihai Voievod.⁴

Aplicațiile tehnice ale sticlei sunt impresionante. Cuvântul *sticlă* provine din slavonul „stiklo”. Acest material se obține prin topirea la temperaturi înalte, într-un cuptor special, a unui amestec de nisip (dioxid de siliciu), sodă de rufe (carbonat de sodiu), piatră de var (carbonat de calciu) și unele adaosuri, care, sunt zăcămintele naturale, fie naturale de sinteză. Se formează astfel o masă fluidă, construită din silicați complecși, cu molecule foarte mari și grele.⁵

În meșteșugul sticlăritului, după pregătirea materiei prime de bună calitate, un rol important îl are cuptorul de topit și sistemul de încălzire al acestuia.

În evoluția cuptorului folosit la topirea sticlei s-au cunoscut trei etape:

1. folosirea focului direct la topitul sticlei;
2. folosirea lemnului gazat;

---

¹ Cornelia Dumitrescu, *Colecția de sticlă a Muzeului Național Peleş. Catalog selectiv*, Sinaia, 2019, p. 16.

² Gheorghe Pința *Istoricul fabricării sticlei în județul Bihor*, în „Crisia”, Oradea, XXI, 1991, p. 151.

³ Mircea Dan Lazăr, „Repertoriul glăjăriilor transilvănene din secolul al XVII-lea – al XIX-lea”, în *Brukenthal. Acta Musei*, I.1, Sibiu, 2006, p. 225.

⁴ Cornelia Dumitrescu, *op. cit.*, p. 298.

⁵ *Ibidem*, p.16.

3. folosirea combustibilului gazos sau lichid.⁶

Odată ce materia primă introdusă în oalele cuptorului era topită, urma de fapt cea mai grea operație, aceea de suflare.

Sticla topită se ia din oală cu ajutorul unei țevi metalice („pipă”), formate din partea metalică și mâner de lemn, de care se ține și în care se suflă. Remarcabil este că această unealtă de-a lungul timpului a cunoscut cele mai puține modificări. Forma sa a rămas în totalitate neschimbată. S-au adus unele îmbunătățiri ale laturii sale privitoare la rezistența refractară a materialului. Sticla în stare topită, scoasă cu ajutorul țevii de suflat, în raport de obiectele ce se prevedeau a fi executate, se sufla în anumite tipare, la început au fost tipare de lut, apoi tipare de lemn lucrat cu dalta sau strung, iar mai apoi tipare metalice. Sticlarii pricepuți și experți realizau o gamă foarte variată de obiecte de sticlă, lipsindu-se de tipar.⁷

Transilvania a oferit din cele mai vechi timpuri condiții necesare producerii sticlei, datorită existenței în diferite zone a materiilor prime cerute de pornirea meșteșugului. Locurile cele mai bogate în materie primă sunt cele submontane din Carpații Orientali, Meridionali și Occidentali. Aici se întâlnesc lăcașe unde se producea și prelucra sticla, „hutele de sticlă” sau „glăjăriile”.⁸ Denumirea provine din limba germană și din limba maghiară. În limba germană denumirea este „glashütte” fiind compusă din doi termeni *glass* (sticlă) și *hütte* (uzină sau topitorie), iar în limba maghiară se folosesc termenii de „üvghuta” compus din cuvintele *üveg* (sticlă) și *huta* (uzină sau topitorie) și „üvegsür” compus din cuvintele *üveg* (sticlă) și *csür* (șură sau șopron). Considerăm că acești termeni definesc arhitectonica din evul mediu și de mai târziu a acestora dat fiind faptul că topitoriile de sticlă aveau aspectul unor șoproane de lemn ce adăposteau instalațiile pentru topit sticla, cele de recoacere a produselor finite, alte ateliere, cât și anexele acestora.⁹

Atestările documentare și obiectele existente în colecția muzeală dovedesc că în atelierele de sticlă (glăjăriile) din Transilvania (Porumbacu de Sus, Comâna de Sus, Râșnov, Tâlmăciu, Valea Zălanului) erau cunoscute două modalități de preparare a topiturii de sticlă din punct de vedere compozițional:

- a. sticlă obținută pe bază de nisip de cuarț, calciu și potasiu;
- b. sticlă obținută pe bază de nisip de cuarț, calciu și sodă.

⁶ I. Iurasciuc, „Meșteșugul sticlăritului la Poiana Codrului”, în *Studii și comunicări*, V-VI, 1981-1982, Satu Mare, pp. 455-456.

⁷ *Ibidem*, p. 456.

⁸ Mircea Dan Lazăr, *op. cit.*, p. 216.

⁹ *Ibidem*, p. 217

La aceste materii prime de bază s-au folosit și materii prime auxiliare, folosite în cantități mici, dar care influențează procesul de topire și proprietățile sticlei. Aceste substanțe sunt oxidante sau reducătoare, în amestec având rol de accelerator decoloranți sau coloranți ai topiturii de sticlă. Coloranții folosiți în glăjărie pentru colorarea topiturii de sticlă, frecvenți utilizați au fost oxizii de metal, oxizi introduși fie la început, fie după ce s-a produs topirea. Menționăm compușii de fier care colorează de la albastru, verzui, galben până la roșu brun, în funcție de temperatura amestecului și a cantității introduse:

- oxidul de cobalt pentru albastru,
- oxidul de cupru din care se obține așă numitul rubin de cupru,
- oxidul de mangan care colorează în galben brun până la violet,
- cenușa de oase introdusă în amestec rezultă culoarea albă, din care s-au realizat renumitele câni opaline.¹⁰

Acești oxizi metalici se calcinau în cuptorul de frită, se dădeau la râșniță și apoi se amestecau cu un fondant (nisip de cuarț, sare și piatră acră), se topea din nou după care se frita iar prin turnare în apă.¹¹

Menționăm că sticla obținută specific în glăjăriile transilvănene poartă denumirea de „sticlă de pădure”, o sticlă care datorită compoziție de potasă de aproximativ 20% este obținută din lemn de fag. Acest tip de sticlă este mai rezistentă la foc însă se amestecă mai greu, are nuanța verzuie sau gălbuie datorită conținutului de oxizi de fier. Pentru a-i schimba culoarea sticlării se străduiau să o decoloreze folosind substanțele colorate prezentate. Dificultatea de a asigura o temperatură constantă procesului de topire face ca sticla de glăjărie să se prezinte neunitară, să conțină multe bule de aer și impurități.¹²

Obținerea produsului finit din sticlă s-a realizat în cadrul procesului tehnologic din glăjăriile transilvănene în următoarele etape:

1. prepararea materiilor prime,
2. topirea amestecului de materii prime,
3. prelucrarea manuală a sticlei cu țevă de suflat,
4. finisarea produsului finit.

Tehnicile de decorare a produselor transilvănene sunt procedee care diferențiază tipologia decorativă a pieselor de sticlă, cum ar fi: sticla filată, sticla gravată, sticla pictată.

Sticla filată se obține prin combinarea unor baghete de sticlă colorată cu un balon de sticlă incoloră sau invers, care se încălzesc simultan. Cu ajutorul cleștelui se trage din baghetă un fir care se lipește de vârful balonului.

¹⁰ Ligia Fulga, *Sticla transilvăneană (sec. XVII-XIX)*, Brașov, 1997, p. 4.

¹¹ *Ibidem*, p. 5.

¹² *Ibidem*, p. 5.

Prin rotirea continuă în același sens al țevii de suflat, firul din baghetă se lipește prin înfășurare pe balon obținându-se spirale regulate.

Sticla gravată se obține prin tăierea și zgârierea unor părți de pe suprafața pieselor cu ajutorul unor discuri abrazive realizându-se un decor la suprafață care completează aspectul decorativ al piesei respective.

Sticla pictată cu email monocrom sau policrom constă în realizarea decorului prin pictarea manuală cu pensula. Un rol deosebit în executarea acestui tip de decor îl are talentul și îndemnarea artistului. Emailurile sunt sticle ușor fuzibile care conțin unul sau mai mulți coloranți în vederea obținerii culorii dorite. Cele mai utilizate emailuri pentru decorarea sticlei folosesc oxizi metalici de straniu, cupru, cobalt, mangan care colorează în alb, verde, albastru, roșu, negru.¹³

Privind tehnicile de decorare, domină suprafețele canelate, realizate în „optic”, modelările plastice, complicate cu toarte arcuite și butoni, bazele sunt accentuate prin inele franjurate, în jurul corpului sunt spiralate fire de sticlă, devin frecvente forme figurative foarte ingenioase. Aceste modalități de ornamentare indică asemănarea cu colecțiile sticlei venețiene (*façon de Venise*) care a persistat până în secolul al XIX-lea în mediul glăjăriilor transilvănene.

Studiind informațiile și obiectele existente se poate observa că la sfârșit de secol al XVIII-lea – început de secol al XIX-lea în glăjările din sud-estul Transilvaniei se cunoaște formula de obținere a sticlei pe bază de sodă calcinată, astfel rezultând o sticlă lipsită de impurități, ușor de prelucrat, înregistrându-se progrese vizibile în procesul de limpezire și decolorare a topiturii de sticlă.

La sfârșit de secol al XIX-lea și prima jumătate a secolului XX condițiile de exploatare a cuptoarelor se perfecționează prin introducerea gazului metan.

***

Gama de produse existente în colecțiile muzeale și nu numai, dovedesc o mare varietate morfologică și stilistică datorită caracterului utilitar al sticlei folosite în ambianța casnică a comunităților atât rurale cât și urbane, dar și datorită dorinței artistice urmărite de meșteșugarii sticlari care au fost cât mai originali în intenția lor de a transpune curente artistice cunoscute în istoria sticlei europene. Din informațiile publicate, cu ajutorul colecțiilor de obiecte, s-au identificat următoarele tipuri de sticlă, în diferite forme și

---

¹³ *Ibidem*, p. 9

dimensiuni: *sticlă pentru geam, sticlă pentru băut și uz casnic, ambalaj din sticlă, sticlă pentru decorațiuni interioare și sticlă pentru accesorii vestimentare.*

Sticla pentru geam, cunoscută și sub denumirea de „fonds de boueille” a avut cea mai mare pondere în producția glăjăriilor transilvănene.¹⁴

Sticla pentru băut și uz casnic este categoria cea mai convingătoare pentru nivelul artistic atins de sticla din glăjăriile transilvănene. Sticla pentru băutură cu gât strâmt și un presupus dop, sticla tip „ciorchine” unde se păstrau oțeturile, căni, ulcioare, căni drepte, cancee, pahare figurină, pocale, cești, atestă preocuparea glăjăriilor transilvănene de a prelucra forme și decoruri după modelul venețian.¹⁵

Ambalaje din sticlă sunt sticle pentru îmbutelierea apei minerale, flacoane și borcane de farmacie, sticle pentru medicamente.¹⁶

Sticla pentru decorațiuni interioare (candelabre, bibelouri, sfeșnice, sticlă de lampă) este o sticlă supusă unor diverse formulări plastice în timpul prelucrării de către meșterii sticlari transilvăneni.¹⁷

Sticla pentru accesorii vestimentare (nasturi, ace de podoabă, mărgele) este o sticlă ce excelează în prelucrări artistice și tehnici complicate.¹⁸

Materialul ilustrativ încearcă să realizeze o imagine cât mai complexă a producției de sticlă în glăjăriile transilvănene, fiind prezentate forme, tehnici și modalități de ornamentare.

Sticla în Transilvania, încă din secolul al XVII-lea se încadrează în categoria sticlei suflate liber, sau suflate în formă. Privind culoarea, ea este translucidă, albă, cu o ușoară tentă gălbuie, ca și cum ar fi murdară, sau verzuie, albastruie. Piese de sticlă albă, incoloră, bine decolorate, sunt rare printre obiectele realizate în Transilvania datorită faptului că nisipul cuarțos folosit în fabricarea sticlei conține impurități.¹⁹

Bogăția și frumusețea pieselor vechi de sute de ani impresionează și astăzi prin formele, cromatica și decorul elaborat. Realizate de meșteri artiști ele rămân valori de necontestat. Varietatea produselor constituie un fapt care justifică că străvechiul meșteșug al glăjăritului are un trecut istoric bogat.

---

¹⁴ *Ibidem*, p. 8

¹⁵ Eadem *Sticla transilvăneană în secolele XVII-XIX. Soluții tehnice, tendințe artistice*, Editura Economică, București, 2004, pp. 104-197

¹⁶ *Ibidem*, p. 113.

¹⁷ LIGIA FULGA, *Sticla transilvăneană (sec. XVII-XIX)*, Brașov, 1997, p. 9

¹⁸ *Ibidem*, p. 9.

¹⁹ Magdalena Bunta „Contribuții la studiul produselor artistice ale glăjăriei de la Porumbacu (secolul al XVII-XVIII)”, în *Acta Musei Napocensis XVII*, 1980, p. 226

***

Din dorința de a valorifica patrimoniul cultural mobil al Muzeului de Istorie Sighișoara, prin rafinament și frumusețe, se remarcă *colecția de sticlă*.

Variată atât ca formă cât și ca decor și cromatică prezentăm azi obiectele de *sticlă albastru-cobalt* (13 obiecte).

Sticla albastru-cobalt era cunoscută în unele zone și sub denumirea de „cristal” dar nu pentru faptul că era o sticlă în accepțiune. Era o sticlă obișnuită ca și compoziție, o sticlă translucidă, o sticlă cu pereți subțiri, de un albastru intens închis.

1.FARFURIE

Zona: Pădurea Neagră (orașul Aleșd, jud. Bihor);

Datare: secolul al XIX-lea;

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 10,8cm; D. bazei: 12,9cm; D. gurii: 35cm;

Descriere: farfurie de formă circulară, ușor adâncită, din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în tipar, cu buza ușor marcată în relief;

Stare: foarte bună.

NI 1713a

2. CARAFĂ

Zona: Pădurea Neagră (orașul Aleșd, jud. Bihor);

Datare: secolul al XIX-lea;

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 17cm; D. bazei: 6,65cm; D. gurii: 8,80cm;

Descriere: carafă din sticlă translucidă, colorată în albastru cobalt, suflată în formă. Corpul sferic, baza prevăzută cu inel circular și concav în centrul lui, astfel asigurându-se stabilitatea obiectului. Gâtul este relativ înalt, cu peretele drept, cilindric, cu cioc de turnare în formă de pâlnie. Toarta subțire, arcuită, pornește de la buză, terminându-se pe partea superioară a corpului, capătul fiind drept.

Stare: foarte bună.

NI 1713b

3. PAHAR CUPĂ

Zona: Transilvania;

Datare: secolul al XIX-lea

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 15cm; D. bazei: 6,80cm; D. gurii: 7,90cm;

Descriere: pahar din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în formă; corp tronconic, mai larg la gură, picior scurt, aplicat plastic, cu talpa discoidală ușor bombată. Piciorul este prevăzut cu un nod în formă de sferă, ușor turtită.

Stare: foarte bună.

NI 1715

4. SERVICIU PENTRU SPIRTOASE

a. CARAFA

Zona: Transilvania;

Datare: secolul al XIX-lea

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 24cm; D. bazei: 6,60cm; D. gurii: 4,20cm;

Descriere: carafă din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în formă, cu pereți subțiri, corp tronconic, mai larg la bază, cu talpă discoidală pentru stabilitate. În partea superioară se profilează un gât lung, cilindric, sensibil îngustat, gura cu buza evazată, marcată ușor în relief și dop de sticlă tronconic. Decor pictat la cald pe email policrom (roșu, verde, galben): reprezintă elemente vegetale și o biserică, stilizate.

Stare: foarte bună.

NI 10912a

5. PAHAR (2 buc.)

Zona: Transilvania;

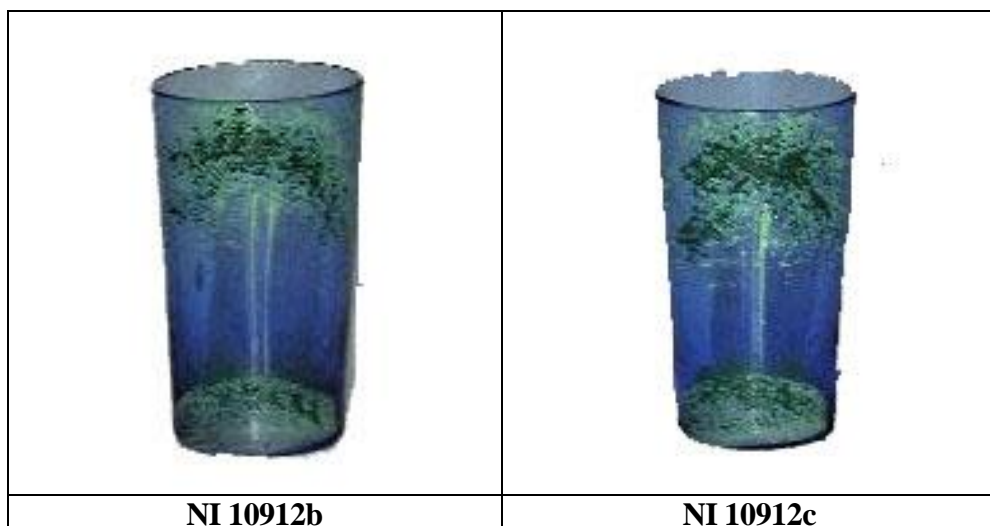
Datare: secolul al XIX-lea

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 5,7cm; D. bazei: 2,40cm; D. gurii: 3,10cm;

Descriere: pahar din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în formă, corp cilindric, ușor evazat spre buză. Pe pereții piesei este un decor pictat manual cu email (nuanțe de verde). Este o piesă de dimensiuni foarte mici, probabil folosită pentru ape curative sau spirtoase.

Stare: foarte bună.

Setul dovedește (carafa și paharele) că decorarea suprafețelor obiectelor de sticlă prin pictarea unor elemente vegetale, stilizate, era practică. Coloranții se obțineau din diferiți oxizi de metal și se aplicau în straturi subțiri și plate. Pentru a realiza o legătură între suprafața sticlei și coloranți, se recurgea la o ardere la o temperatură acceptată de coloranți. Prin ardere coloranții dobândeau o nuanță diferită. Ornamentarea prin pictare se realiza atât pe sticlă albă, în coloră, cât și pe sticlă colorată.

6. CEAȘCĂ / ULCICĂ

Zona: Transilvania;

Datare: sfârșitul secolului al XVIII-lea – începutul secolului al XIX-lea;

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 8cm; D. bazei: 4cm; D. gurii: 5,60cm;

Descriere: ceașcă din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în formă, cu corpul ovoidal, pânțec bombat, ușor îngustat spre gura concentrică și pronunțată, fără talpă de susținere. Lateral este aplicată o toartă de prindere arcuită și din sticlă translucidă incoloră.

Stare: foarte bună

Se distinge calitatea sticlei, specifică secolului al XVIII-lea care este modificată datorită rețetei de fabricație: predomină compoziția sodică, ce conferă limpezime și duritate sticlei.

Forma barocă a piesei o plasează la sfârșitul secolului al XVIII-lea, prin clasarea în repertoriul morfologic central-european. Toarta amintește însă de modelarea plastică specifică tehnicilor venețiene.

NI 10914

7. PLOSCĂ DE STICLĂ

Zona: Transilvania;

Datare: secolul al XIX-lea

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 18cm; D. bazei: 9,85cm; D. gurii: 5,37cm;

Descriere: ploscă din sticlă translucidă colorată în albastru-cobalt, suflată în formă, corpul sferic aplatizat în formă de dovleac, cu gât scurt și îngust, cilindric cu cioc de turnare în formă de pâlnie. Obiectul este decorat prin aplicarea unui șnur de sticlă de culoarea roșu-mangan pe suprafața corpului sferic. Se observă folosirea șnurului în benzi ondulate, spiralate, aplicate în relief pe pereții sticlei, palpabile. Grosimea șnurului colorat poate fi groasă fie la punctul de pornire, fie la terminație, subțindu-se pe parcurs. Lateral observăm aplicată o toartă de prindere de culoare roșu-mangan, mică, dublu arcuită, groasă și la terminație răsucită.

Stare: foarte bună.

NI 11328

8. SFEȘNIC

Zona: Transilvania;

Datare: secolul al XIX-lea

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 15,7cm; D. bazei: 5,50cm; D. gurii: 5,50cm;

Descriere: sfeșnic în formă de pară, din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în formă și cu decorații plastice aplicate la cald. Corpul sferic cu pânțec bombat, gâtul relativ înalt, tubular cu buza ușor marcată în relief. Lateral, pe gâtul îngust, observăm o toartă de prindere, mică și arcuită. Obiectul prezintă un decor în relief aplicat în formă de spirală, cu aspect de frunze striate, aplatizate, realizate la cald. Tipul de decor se încadrează în „sticla cu aripi” (*Flugelgläser*) de origine venețiană, răspândită în atelierele europene în secolul al XVII-lea – secolul al XVIII-lea.

Stare: foarte bună.

NI 11385

9. VAS FARMACEUTIC

Zona: Transilvania;

Datare: secolul al XX-lea;

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 16,5cm;

Descriere: borcan farmaceutic din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în formă cilindrică, cu gât mic și strâmt. Gura este prevăzută cu o buză marcată de un inel exterior și cu un dop din sticlă fațetat, șlefuit hexagonal. Pe pereți, într-o stemă cu margini aurii și fond alb, și care este pictată cu email la cald, apare inscripția prescurtată a medicamentului, în limba latină: „*EUPHORB. PULV.*”.

Stare: foarte bună.

EUPHORBIA PULVIS, tradus praf (pulbere, rășină) de suc uscat de alior sau laptele câinelui, care provine din planta *Euphorbia Resinifera*, o plantă perenă, erbacee. Are proprietăți purgative, diuretice, antispastice, sedative, antimicotice, antireumatice, refulsive, vomitive. Se folosea (ca abraziv) extern pentru frecții cutanate.

FNI

10.VAS FARMACEUTIC

Zona: Transilvania;

Datare: secolul al XX-lea;

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 15cm;

Descriere: butelie din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în formă prismatică dreptunghiulară cu două laturi frontale și două laturi laterale; umerii rotunjiți sprijină un gât relativ mic, strâmt și octogonal. Gura este prevăzută cu o buză marcată de un inel exterior și cu un dop din sticlă fațetat, șlefuit octogonal. Pe pereți, într-un blazon cu margini aurii și fond alb, și care este pictat cu email la cald, apare inscripția prescurtată a medicamentului, în limba latină: „EXTR. VIBURNI. FL.”.

Stare: foarte bună.

EXTRACTUM VIBURNI FLORES, tradus extract din flori de Călin, o plantă cu fructe de culoare roșie grupate sub formă de ciorchini asemănători socului; din fructe se extrage un medicament care scade tensiunea sanguină. Se folosea pentru tratarea stărilor nervoase și spastice, mai ales în urma tulburărilor menstruale.

FNI

11. VAS FARMACEUTIC

Zona: Transilvania;

Datare: secolul al XX-lea;

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 16,5cm;

Descriere: butelie din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în formă prismatică, dreptunghiulară, cu câte două fețe frontale și două fețe laterale; umerii rotunjiți sprijină un gât relativ mic, strâmt. Gura este prevăzută cu o buză marcată de un inel în exterior și cu un dop de sticlă fațetat, șlefuit. Pe pereți, într-o stemă cu fond alb și care este pictată cu email la cald, apare inscripția prescurtată a medicamentului, în limba latină: „EXTR. HYDRAST. FL.”

Stare: foarte bună.

EXTRACTUM HYDRASTIDIS FLORES, tradus extract din planta Hydrastis Canadensis (Ranunculaceae), provenită din America de Nord. Se folosea, în menstruație abundentă (excesivă) și hemoragie pulmonară, ca hemostatic.

FNI

12. VAS FARMACEUTIC

Zona: Transilvania;

Datare: secolul al XX-lea;

Material: sticlă;

Dimensiuni: Î: 16cm;

Descriere: borcan farmaceutic, din sticlă translucidă, colorată în albastru-cobalt, suflată în formă cilindrică, cu gât relativ mic și strâmt. Gura este prevăzută cu o buză marcată de un inel în exterior și cu un dop de sticlă fațetat, șlefuit hexagonal. Pe pereți, într-o stemă cu fond alb și care este pictată cu email la cald, apare inscripția medicamentului, în limba latină: „*NATRIUM BICARBON.*”.

Stare: foarte bună.

NATRIUM BICARBONATUM, se folosea în arsurile stomacale, reflux acid gastric prin neutralizarea acidului din stomac și perfuzii de alcalinizare.

FNI

Menționăm că toate borcanele farmaceutice au vignete (ecusoane) clasicizante. Pe fondul alb al ecusonului, inscripția este cu litere negre, toate de tip lapidar, și întregesc efectul estetic al ecusonului.

***

Concluzionând, putem afirma că „sticla” este una dintre cele mai importante descoperiri ale omului. În afară de aspectul practic, sticla este unică prin transparență, cromatică, oferind infinite posibilități de exploatare. Profesorul Josef Drahoňovský, de la Școala de Artă din Praga, afirma: „*Sticla este un material care absoarbe razele, le frânge, le dispersează sau le adună și este plin de scilipiri minunate. Ea își așează umbra pe fața luminoasă, luminează pe fața întunecată și trece dincolo de legile sculpturii, forțând artistul să-și înnoiască mereu metodele de lucru.*”²⁰

---

²⁰ Cornelia Dumitrescu, *op. cit.*, p. 340.

**The art of fire. *Blue bottle*
from the collection of the Sighișoara History Museum.
(Abstract)**

„It's amazing what a grain of sand can become!” This is the slogan of glassmakers, which shows that glass is an irreplaceable material.

Among the oldest objects produced by man, glass stands out among all, being the result of the combination of creative power, human intelligence, with necessary artistic and technological elements. Glass is in the group of those categories of products that have been obtained through a tenacity and will worthy of all praise.

The documentary attestation of glassmaking craft in our country dates back to 1621-1622, a craft that dates back to the beginning of Prince Gabriel Bethlen.

Varied both in shape and in decoration and color, we present today the cobalt blue glass objects (13 objects).

Cobalt blue glass was known in some areas as „crystal”, but not because it was a glass in the sense. It was an ordinary glass as a composition, a translucent glass, a glass with thin walls, of an intense dark blue.

Cuvinte cheie: sticlă, glăjărie, sticlă albastru-cobalt, meșteri sticlari, tehnica de suflare în formă.

Key words: glass, glassmaking craft, cobalt blue glass, glassmakers, shaped blowing technique.